

Jakob B. Bjarnason, Síðu

“Vorboðinn”

Blað U.m.f. Vorboðinn
III. ár. 2. tbl. 17. febrúar 1918

Norðstími

Blad N. M. F. Norðstími

Ritstj. Þórhildur N. Jóhannsson.

III. ár

17. Febrúar 1918.

2 bl.

Norskin.

Það var heitritur gínudagur. Norðstími brast í allri
sinni gútdómlegu geisladyrt, í öllu sínu ljómandi
litakrúti, í öllum þeim fegursta og fjölbreytilegustu
myndum, sem íslenska norvællisan getur framreitt.
Já, norðstími. Leyja haldar var að klafast í
sumarskarlit. Vetrarsvipurinn var að hvetfa af landinu
og sumarið braust til valda, svaliturinn hlaut að
mikja fyrir mátt hinnar mildu geislanóttar, sem
með sínum grofusprungna yf. hafði eitt hinn kalda
vetrasljami og þegar hinn var hinn að þrjúta
klakann, sá hinn að mikitt var eflir að starfa, ef gott
ætti að geta kallast. Földin hafði sjaldan verið
jafnkalin og nú undan vetrinum, því nákaldi
hrimfursinn hann Hartvi, hafði haldið landinu
svo lengi í sínum grimmitgu klakafjötum.

Enn nú var landit losað úr þeim útfjum og Lutri
hrásati sígru. Það var eins og blessuð sólin hefti
skýlit, að nú dygði ekki að liggja á lífi sínu, ef
vel allri að fara. Þessi gróðurvana svörtus þarfnaðist
einhver, sem gæti gefit honum lifandi líti; líti
sem ljómeitir. Hann sá að hinn grái litur sem
jörðin bar undan netinum, var svo svipatus dauð-
anum, og gat þú ekki með nokkru móti verið
sumrinu samkotið, hinn hafði líka haft ráð til að
breyta þessum lit í átra feguris líti; og nú brasti
landit í dökkrana skikkjum sínu og bláinu glitru
sem allavega lítir ginstimar á hinn dökkrana klafi
fölsu jartarinnar.

Jeg lét upp í fjallshlíð og reiddi augunum yfir
svetinnar mína, svetinnar mína, sem í stað þinu var
að klafast hinn fegursta vorskrúti, hinn attati sjá
vist ekki að verða eflisbátur hinnar svetanna hvað
feguris snerti. Ótal hugsanir brutust um í huga
minum, hugsanir sem voru svo þamkyrja að
þá dóu innar skamms og áðrar mínar faddust,

sem áttu sömu örlog. Jeg fann að hugsanir mínar
voru óþroskatar og ólamdar, að mig veitti örflugt
að komu orðinu að þeim og klata þar í samilegan
leining í huga minum; hvað mig langaði þó til þess.
Mig fýsli svo að líka allri þeirri dýrt sem ljómati
umhverfis mig, jeg selti mig nitar og hjelt áfram að
virsta fyrir mig svetinnar, sem brasti svo yndislega
úf mig í vorskykkju sínu. Ált upati af fjöru og
koti umhverfis mig. Fuglamir sungu um feguris
vorsins fjöru og margraddað. Fjallalakimur sílfur-
loru hoppustu hjalandi ofan fjallshlíðanna og
slefnu til árimmar, sem rann í mörgum kugum og
kuislum eflis mitri sveilinni. Hjartimar dreyfðu
sjá um hlífannar og kroppu ánaðjulega niðrat-
inginn, feguris felsinu og yfnum, eflis þrautis kaldra
og langra vetrardaga.

Engin matar var sjáanlegur úf verk þessum dag,
þú það var huldardagur, en margt af fólki var á
fert á fjöru fákum eflis regnum, líklega á
leit til kirkju hugsat jiz, þú það var mæundagur.

Én hvar það hefti mí annars verit gaman að láta
eldfjörugan gæting þjola með sig á flugferð eftir götum
veggi og þegar veitir var mí líka suona gott. Það hafði
reynðar lítit að þjota fyrir mig að hugsa slíkt, því
jag átti engan fák, til að leika mér á. Það mátti heita
nastum því einsdani þar í sveitinni, því hves bráta
að heita mátti í kringum mig átti hross lif að sitja á.

Það var gamall og góður situr, þar í sveit að sagð var,
að á nafna hverji barni, þegar það var árgamalt, eitt
falald, það er að segja, áttu foreldrar þess þá nokkru
lykkjuna. Jeg tel ekki í þeirra flokki þá barnunga,
sem sveilin er hreppsleiar í samningu urðu að sjá
um, það hefir að sjálfrogtu verit álitit nóg að fara og
klata ^{slika} unga, þó ekki voru farit að gefa þeim hross.
Óne, slíkt lítkatit ekki þar í sveit, þeir urðu
sjálfir vesaliugarnir, að vinna fyrir því með sínum
sveita, ef þeim átti að antvast að hændla slíkt
hross, því sammarlega var það álitit hross þar um
slóti. Þá var lapast talinn fullgildur maður þar
í sveit, sem ekki átti hross þegar hann var um

ferningu. Jeg hef að öllum líkindum ekki verit
talinn þá með mömmu, fyrst jeg átti enga drögina,
en jeg lét mér það í ljettu rúmi liggja, mér faust
það betra að eiga ekkert hross, heldur en að eiga
þau mörg og selja þau á „Kut og gaddinn“, sem sumir
kalla.

Jeg lagði mig mí út af á blámskeyllan þala þar í
sjallhlutinni og slauti upp í himinblámann. Hvað er
jag í samankurti míð allan þennan mikla alheimsgim,
hugaði jeg, þegar jörðin sem míð memmimís leinum
á er sögt, sem ofurlítill dropi í hinum þendanlega
gim. Jeg þarf sammarlega ekki að reitast, þó að
memmimís kalli mig lítinn, því jeg er það og þeir
líka, áradði jeg að hugsa, en það er mikit hvað
þessar agni orka, sem lifa og þarast á þessum dropa,
-bati til ills og góts. Já, memmimís kalla mig
lítinn, og jeg er það líklegast, fyrst þeir segja mig
það. Nú þeim er ekki ofgott að kalla mig lítinn,
ef þeir skyldu hafa nokkra ánaqju af því. Én er
það nokkur heitur fyrir þá að minnast þess, ef þeir að

einhverji leyti voru nú orsök í því, hvað jeg er lítill
bæti líkamlega og andlega.

Althótt í einu brétti jeg upp af þessum sundlausu
þankabólum mínum, við að kirkjuklukkurnar voru
að kalla söfnuðinn til gudsþjónustu. Þljómurinn
batst yfir sveilina svo þressandi og lifgandi. Jeg spratt
á fætur. Þorir ljómati eins og áður í sínu gúddómlegu
löfradijóti í kringum mig og feykti best þöllum
mínum áhyggjum. Þorir brasti og brasti laddist inn
í hug minn, og hvíslati af mig: „þó memmimis kalli
þig lítinn, er þú þó, örlitill hvíslur af íslensku þjóti,
ungur en fátakur drengur, sem hefi þó stjál þú
þess að berjast fyrir lífveru sínu, sem áður voru.“

Jeg gekk heim á leit ljóttum skefnum. Þorir brasti
yndislega umhverfis mig og í huga mínum brasti
þorir

Þorir.

Þorir.

Þorir er afar fagur, orð, sem ómar þrífisvel í eyruno
flestra manna, og helstu vitringar heimsins hafa stað-
fest það, sem óhrekjanlegan samleitva: „að átt ástas
sjó lifir einkisvirk“.

Það er til margar legundir ásta, mismunandi að löyngum
og lit, og af ýmsum rólum rúmna. Helstu legundir
hemar eru þær, sem nú skulu taldar: Þorir á fögrum
konum, fötur landinu og ást á sjálfum sjó.

Viðfangsefni mitt er því að tala þessar legundir til
umráðu, og skal byrja á þeirri fyrstu söldu, sem sjó: áslinni
á fögrum fljóti. Yfir höfuð að tala held jeg að það sjó
almennasta legundin, því það ganga aðeins örfáir svo
til sinna hinna kúlu, að þeir hafi ekki látið eitthvað
það efla sig liggja, sem bendir til þess, að þeir hafi ein-
hverntíman á lífsleistinni orðið hemar varir, og sumir
eru reyndar svo andugir af hemni, að þeir berjast mestalla
áfi sína við það að sýna hana á sem áþreifanlegastan hátt,
og jeg get ekki annað en dætt að því, hvað mörgum
vertur slóskostlega ágeugt í því efni. Það er nú reyndar

angljóst hverjum fulltíða og metalskynsömunum manni, að
mikit má afreka á heilli mansafi, ekki síst ef hlutað-
eigandi ann sjer ekki einu sinni varras natu huldur.
Jeg er nú reyndar ekki svo ríkur af dómgeind, að jeg geti
dandi um af hvaða röðum þessi legund ástæðna er þummin
og skal jeg nú ekki fjölyrða meira um hana, nema ef jeg
alþi að geta þess, að mig finst hún líkust þitt, sem allir
eru dandi til að kaffora sig í einhverjum á lífsleitinni.
Jeg hef heyrð að ýmsir helstu menn þjótar varras, voru mjög
hrifnir af nymalunni, og finst mig þú ekki fjarri samni
að nefna þessa legund alþjótaþitt.

Þá er næsta áriti: fötu landsráttinn. Það nátti mi að
sjálfögðu skrifa heilu bóku um hana, en af þú að jeg finn
mig vanmáttkan til slíkra stórnæva, með jeg að láta mig
vegja að skrifa aðeins örfu orðum þessa fögru og dýrmatu
legund ástæðna. Þess þú sem jeg hef komist næst,
hjá samtáttmönnum mínum, munu það ekki vera svo
örfar, sem hafa hlotið einhverri niðta af henni í náðar-
gjöf frá skapasans hendi. Men hafa sýnt hana frá
alda öfli í ýmsum myndum, bæði í rotri og riti,

og enda sumir komist svo langt, að þeir hafa sýnt
hana í einhverjum verklegum framkvæmdum. Þú eru
aflur áttir, sem heljar til himna míni spámanni, en
nyttamir menn eru það samt, sumir af þeim hafa
lagt svo mikit í söluvat fyrir fötu landi að þeir hafa
hatt sjer út í það, að halda langar rotri á mann fundum,
fullar af eldheitri fötu landsrátt, og það voru heimsker
matar, sem bjeldi þú fram, að það hefti ekki blásið
fjörvi og slafsprótt í samtáttmenn rotrunillingrins.

Nei! Nei! Þú eru það en þú áttir, sem hafa fylt dagblöðum
og tímarit, með örfandi áttjartarsöngum og framfar hug-
sjónum. Sumir hafa gjört sig svo fagra að þeir hafa gefit
út heila baklinga og það er í sjálfu sjer afar fagurt og
naufsynlegt, þú efliskomandi kynslóttir geta þá dást
að fötu landsrátt og framkvæmdsprótt forsetanna, og
það þarf auðvitað ekki að spyrja að þú, hvort það muni
ekki vera nitjinn okkar lýsandi og örfandi stjarna í
framfarabaráttum. Hjá engum mönnum er ein
mikit á fötu landsrátt eins og hjá skáldum okkar, þú
hú beinlínis ríkur af þeim, eins og gufa úr grautspotti

þegar í honum situr með allra besta móti, það er í
sjálfu sji ekki óvillulegt þó þeir elski land sitt
og þjóf sína, þá hverjum og einum þá villulegt að
elka það mest, sem best fótis magann.

Alþingaráslin á mjög nítu ílök og frumherja eins og belur
fer. Úr skólunum steymit hin í þungum ströum íb yfir
landit, en sökum þess að það vanda öflugar stíftur við
strendur landsins, þá talmentur hluti hennar íb í hafit
og hafnar þar. Þeir aðrar villast fram til, öbyggja og lenda
þar á hvarngörðum og hlágrýtisnibum og rotast vílilega.
Þó að ólega eyðileggist mikill hluti hennar, verður að
sjálfsögðu talroft eftir af henni, sem tekur sji hölfeslu
í hjörtum manna og hlómtra þar um eilíft eilífta.

Þá kemur jeg að þeirra alsiðinu, sem sji áslimi á
sjálfum sji. Jeg nú einna ókunnastur þeirri legund
ástasinnar, en jeg hefi smitast mjög akvetna hugmynd
um lögun hennar. Hinn er einna líkust hálfmelti,
sem hangir framáná huið hlutafiganda. Hálfmóttur
þessi á ról sína að rekja til ríkulegra gnaqla matar og
drykkjar, sem komit hafa við í hlutafigandi maga.

Jeg þekki nokkra nítu og góða menn, sem daglega
ganga þvítbimis, með mjúkar og mjallakvitar hendur,
og bring á hverjum fingri, þvegit og greitt háir og
eitthvað hvið um hálsinn. Þeir menn hafa gáfan
öbeitt á hlutverkis hinna svokölluðu vinnudýra, eins
og vílilegt er og þeirra skylda er, þá þessir menn
eiga að vera fyrirmynd annara í smekksis og myndarskap.

Í þessu tilfelli kemur sjálfrástin einnig til greina, þá
hin lípis sji berlega í þá að menn vilja ekki leggja
á sig líkamlegt þvít. Jeg vil mi ekki ortlegja þella
mista, aðeins gela þess að mjög finst sá matar, sem er
ríkastur af öllum þessum legundum ástasinnar, sji sjálf-
sagður til að vera hinu leitandi engill á öllum sviðum
mannlífsins. Sá matar er einhver sá andfugasti matar
á jantriki og get jeg ekki annan en fylst fögnuð
við þá tilhugun, að alljórtin okkar á máste margt af slíkum ^{máttum} ~~máttum~~

Jeg etla svo að enda mátt mitt með þá, að þrápa
hinnu sýni öllum legundum, sem til eru af ast í heiminum.

Sneglu-Halli.

Staka.

Silja, gúta umbea
gleymis ekki Halli;
þykkum grauf sig þumba
þykis engin galli. —

Ísliv & hans myndi
eins og flestis vita,
& Engin matar myndi
mjúkra um hann rita.

*